

Na tej podstawie można formułować hipotezy wymagające bardziej systematycznych badań nad postawami sędziów w zakresie emocji. Tego rodzaju badania, z uwagi na swój kontekst, są metodologicznie bardzo trudne do przeprowadzenia, jednak twierdzenie o dominującym braku emocjonalnej introspekcji wśród sędziów nie wydaje się wiarygodne.

W przedstawionej propozycji, wydaje się, że nie chodzi o bardziej empatyczną postawę sędziów, jakkolwiek może być w ten sposób odczytywana. Moim zdaniem, takie odczytanie nie byłoby właściwe, ponieważ u jej podłoża wydaje się bardziej leżeć troska o sędziów niż troska o bardziej publicznym wydzwieńku. Przede wszystkim jednak należy podkreślać zwrócenie i dostrzeżenie emocjonalnego aspektu pracy sędziego w tym sensie, że sędziowie doświadczają emocji podobnie jak inni ludzie. Kultura prawna ani funkcjonujące instytucje społeczne nie dostarczają jednak sposobów radzenia sobie z nimi. Oświeceniowy ideał beznamiętnego sędziego nie znajduje więc odzwierciedlenia w rzeczywistości. Co więcej, być może nadszedł czas, by nieco przemyśleć nie tylko jego zalety, ale również wady oraz koszty, jakie się z nim wiążą.

Maciej Wojciechowski

JUSTICE AND EMOTIONS IN THE JUDICIAL APPLICATION OF LAW

The article outlines two dimensions of relations between justice and emotions. The first one relates to law application as well as the presence of emotions and the strategies of coping with them by the participants of this process. The second dimension concerns the genesis of emotions on a horizontal level where Justice may be a determinant of assessments formulated by the entities with respect to their mutual replacement relationships. The article focuses on the first dimension and presents the assumptions about emotions that directly or indirectly are accepted by authors who postulate to move away from the perception of emotions as irrational manifestations of human existence. Finally, the Author presents a postulated model of emotion management by judges.